

ความรู้

วันต่อต้านยาเสพติดโลก

26 มิถุนายน 2563

“SAVE ZONE NO NEW FACE

พื้นที่ปลอดภัย ไม่มีคนหน้าใหม่ เพราะคนรุ่นใหม่ ไม่ใช่ยาเสพติด”

สาร

นายณัฏฐพล ทีปสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
เนื่องในวันต่อต้านยาเสพติดโลก (๒๖ มิถุนายน) ประจำปี ๒๕๖๓

ตามมติการประชุมสมัชชาใหญ่องค์การสหประชาชาติ ได้กำหนดให้วันที่ ๒๖ มิถุนายน ของทุกปี เป็นวันต่อต้านยาเสพติดโลก โดยประเทศไทยได้ยึดถือปฏิบัติ และยืนยันเจตนารมณ์อย่างแน่วแน่ในการเข้าร่วมกับประชาคมโลก ในการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด มาตั้งแต่ปี ๒๕๓๐ จนถึงปัจจุบัน

ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ยังคงเป็นปัญหาสำคัญของประเทศไทย ส่งผลกระทบต่อความมั่นคง ความปลอดภัยของสังคมในวงกว้าง และยังส่งผลให้เกิดปัญหาอาชญากรรม อันเกี่ยวเนื่องมาจากยาเสพติด ซึ่งแนวคิดในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ประกอบด้วย การสกัดกั้นยาเสพติด การป้องกันประชาชนทุกภาคส่วนให้ปฏิเสธยาเสพติด และการแก้ไขช่วยเหลือผู้ใช้ ผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด ให้กลับมาเป็นคนดี เพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมาย คือ “สังคมปลอดภัยจากยาเสพติด” การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้ประสบผลสำเร็จนั้น จะดำเนินการโดยอาศัยกลไกของรัฐแต่เพียงฝ่ายเดียวเป็นไปได้ยาก ประชาชนทุกคนในประเทศไทย จึงถือเป็นกำลังสำคัญที่จะทำให้การแพร่ระบาดของยาเสพติดหมดสิ้นไป ดังนั้น การดำเนินกิจกรรม จึงเน้นการสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ในการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางสื่อสารทุกรูปแบบ เพื่อจุดกระแสสังคมให้เกิดความตื่นตัว โดยการสร้างการรับรู้ สร้างภูมิคุ้มกัน และสร้างพื้นที่ปลอดภัย ป้องกันคนหน้าใหม่ไม่ให้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด (SAVE ZONE NO NEW FACE) โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายเด็ก และเยาวชนในสถานศึกษา ที่กำลังเติบโตเป็นกำลังสำคัญเพื่อการพัฒนาประเทศไทยในอนาคต กระทรวงศึกษาธิการ จึงมีความห่วงใยและมีความมุ่งมั่นอย่างยิ่ง ที่จะเห็นนักเรียน นักศึกษาทุกคน เติบโตเป็นคนดี สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุข มีทักษะชีวิตที่ดี ไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และสิ่งมอมเมาทุกชนิด พร้อมมีส่วนสำคัญในการช่วยเหลือเพื่อนที่หลงผิด สอดส่อง เฝ้าระวัง ไม่ให้ยาเสพติดเข้ามาแพร่ระบาดในสถานศึกษา ชุมชน และครอบครัวของทุกคนได้ ในนามของกระทรวงศึกษาธิการ ผมขอขอบคุณและชื่นชม การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารหน่วยงาน สถานศึกษา ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทุกคน ที่ได้ร่วมกัน ดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาอย่างเข้มแข็ง โดยเฉพาะคุณครูผู้สอน ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญและใกล้ชิด ที่จะต้องกระตุ้นให้นักเรียน นักศึกษา เกิดความตระหนักเพื่อปรับกรอบความคิด ทักษะชีวิต พฤติกรรม สร้างพลังแห่งการคิดบวก ที่จะเปลี่ยนแปลงให้เกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาในตัวเอง มีเป้าหมายชีวิตที่ชัดเจน ทำให้เกิดแรงบันดาลใจ มีความคิดสร้างสรรค์ และมีระเบียบวินัย เพราะสิ่งเหล่านี้จะเป็นพื้นฐาน ในการก้าวไปสู่ความสำเร็จในชีวิตของนักเรียน นักศึกษา ต่อไป และสำหรับวันต่อต้านยาเสพติดโลก ประจำปี ๒๕๖๓ นี้ กระทรวงศึกษาธิการขอเชิญชวนผู้บริหาร ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ นักเรียน นักศึกษา ร่วมปลูกกระแส สร้างการรับรู้ในการต่อต้านยาเสพติด ภายใต้อำนาจหน้าที่ที่กำหนดคือ “SAVE ZONE NO NEW FACE พื้นที่ปลอดภัย ไม่มีคนหน้าใหม่ เพราะคนรุ่นใหม่ ไม่ใช่ยาเสพติด” ๒๖ มิถุนายน วันต่อต้านยาเสพติดโลก

ในโอกาสนี้ ผมขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและอำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย ที่ท่านเคารพนับถือ โปรดดลบันดาลให้ผู้บริหารหน่วยงาน/สถานศึกษา เจ้าหน้าที่ ครู อาจารย์ นักเรียน นักศึกษา พร้อมทั้งครอบครัวทุกท่าน ประสบแต่ความสุข ความเจริญ เทียบพร้อมด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา เพื่อร่วมกันสร้างสรรค์พัฒนาประเทศไทยให้ปลอดภัยจากยาเสพติด ตลอดไป

(นายณัฏฐพล ทีปสุวรรณ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ยาเสพติด

ความหมาย **สารเสพติด** คือ สารใดๆก็ตามที่ไม่ใช่อาหารซึ่งสามารถมีผลกระทบต่อการทำงานของร่างกายและจิตใจ ยาเสพติดสามารถเปลี่ยนความคิด ความรู้สึก และการกระทำของบุคคลได้ โดยแบ่งตามประเภทการออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ได้แก่

สารกระตุ้นประสาท คือ สารที่กระตุ้นร่างกายและการทำงานของสมองให้ทำงานเร็วขึ้น ได้แก่ บุหรี่ โคเคน ยาบ้า ไอซ์ กระท่อม

สารกดประสาท คือ สารที่ทำให้ร่างกายและการทำงานของสมองช้าลง ได้แก่ เหล้า เฮโรอีน

ยาหลอนประสาท คือ สารที่ทำให้การมองเห็น ความรู้สึก และการได้ยินเปลี่ยนแปลงไป ได้แก่ ยาอี ยาเค

สารที่ออกฤทธิ์ผสมผสาน คือ สารที่มีการออกฤทธิ์กดประสาท กระตุ้นประสาท หรือหลอนประสาทได้พร้อมๆกัน ได้แก่ กัญชา

ทำไมคนจึงเสพยาเสพติด

1. ตนเอง อยากรู้ อยากลอง ต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน ไม่มีความรู้เรื่องสารเสพติด ประสบความล้มเหลวในชีวิต หรือเกิดจากการเจ็บป่วย

- อยากทดลอง เกิดจากความอยากรู้อยากเห็นซึ่งเป็นนิสัยของคนโดยทั่วไปและไม่คิดว่าตนจะติดสารเสพติด จึงไปทำการทดลองใช้ ในการทดลองใช้ครั้งแรกๆ อาจมีความรู้สึกดีหรือไม่ดีก็ตาม ถ้ายังไม่ติดสารเสพติดก็อาจประมาณไปใช้อีก จนในที่สุดก็ติดสารเสพติดนั้น หรือ ถ้าไปทดลองใช้สารเสพติดบางชนิด เช่น เฮโรอีน แม้จะเสพยาเพียงครั้งเดียว ก็อาจทำให้ติดได้

- ถูกหลอกหลวง ยาเสพติดมีรูปแบบต่างๆ มากมาย ผู้ถูกหลอกหลวงไม่ทราบว่าสิ่งที่ตนได้กินเข้าไปนั้น เป็นยาเสพติด ให้โทษร้ายแรง คิดว่าเป็นยาธรรมดาไม่มีพิษร้ายแรง หรือเป็นอะไรตามที่ผู้หลอกหลวงแนะนำ ผลสุดท้ายกลายเป็นผู้ติดสารเสพติด

2. ครอบครัว เช่น บุคคลในครอบครัวติดสารเสพติด ครอบครัวไม่มีความอบอุ่น มีการทะเลาะเบาะแว้งกัน การหย่าร้างและแต่งงานใหม่ของหัวหน้าครอบครัว พ่อแม่ไม่เข้าใจลูก รักลูกไม่เท่ากัน และมีการเปรียบเทียบระหว่างลูกแต่ละคน หรือเปรียบเทียบกับลูกเพื่อนบ้าน

3. สิ่งแวดล้อม เช่น มีแหล่งผลิตหรือแหล่งระบาดของยาเสพติดที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย มีตัวอย่างจากสื่อประเภทต่างๆ สังคมไม่เปิดโอกาสหรือไม่ยอมรับผู้ติดยาได้กลับเข้ามาสู่สังคมปกติ อาศัยอยู่ในสิ่งสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการติดยาเสพติด

4. เศรษฐกิจ เช่น เศรษฐกิจ ตกต่ำ ว่างงาน มีหนี้สินล้นพ้นตัวกลุ่มใจที่เป็นหนี้ก็ไปกินเหล้า หรือสูบบุหรี่ให้เมาเพื่อที่จะได้ลืมเรื่องหนี้สิน บางคนต้องการรายได้เพิ่มขึ้นโดยพยายามทำงานหนักมากขึ้นทุกๆ ที่ร่างกายอ่อนเพลียมาก จึงรับประทานสารกระตุ้นประสาทเพื่อให้สามารถทำงานต่อไปได้ เป็นต้น ถ้าทำอยู่เป็นประจำทำให้ติดสารเสพติดนั้นได้

เส้นทางการติดยา

เส้นทางการติดยาตั้งแต่เริ่มเสพจนกระทั่งติดสามารถแบ่งได้ เป็น 4 ระยะ ได้แก่

1. เริ่มทดลองอยากรู้อยากเห็น (Experiment and first-time use) เมื่อมีคนแนะนำให้ทดลอง ร่วมกับความรู้สึกอยากรู้อยากลอง หรือใช้ gateway drug อยู่แล้ว เช่น บุหรี่ เหล้า ซึ่งสารเหล่านี้ทำให้เกิดการเรียนรู้ว่าสารทำให้เกิดความพึงพอใจ สบายได้มากกว่าที่เป็นอยู่ หรือเพิ่มพลังกำลังในการทำงาน

2. ใช้เป็นครั้งคราว (Occasional use) เกิดความติดใจในผลของสารเสพติด เรียนรู้ว่าหากใช้ปริมาณมากขึ้นก็จะได้รับผลความรู้สึกดีมากขึ้น เกิดความรู้สึกเป็นสุขอย่างมาก

3. ใช้สม่ำเสมอใช้อย่างพร่ำเพรื่อ (Regular use) หมกมุ่นกับการหาสารมาเสพ มีอาการเมายา การทำงาน การเรียนแย่งลง สัมพันธภาพกับคนรอบข้างไม่ดี ใช้จ่ายเงินเปลือง อาจถูกจับเนื่องจากเสพหรือค้า

4. เกิดภาวะพึ่งพาสุรายาเสพติด (Dependence) ใช้สารมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน จนเกิดอาการทนต่อยา (Tolerance) และภาวะถอนยา (Withdraw) หรือ มีการใช้เกินขนาด (Drug Overdose) โดยไม่ตั้งใจ

พิษภัยร้ายของสารเสพติด

ต่อร่างกายและจิตใจของผู้เสพ

1. ทำลายประสาทสมอง จิตใจเสื่อม ซึมเศร้า วิดกกังวล เลื่อนลอย และเกิดภาวะผิดปกติทางจิตจากสารเสพติดนั้นๆพิษจากสารเสพติดทำลายอวัยวะต่างๆให้เสื่อมลง มีโรคแทรกซ้อนได้ง่าย ร่างกายซูบซีด อ่อนเพลีย

2. เสียบุคลิกภาพ ขาดความสนใจตนเอง ขาดสติสัมปชัญญะการควบคุมกล้ามเนื้อและระบบประสาทบกพร่อง ทำให้ประสบอุบัติเหตุได้ง่าย

ต่อครอบครัวและสังคม

1. ครอบครัวที่มีผู้ติดสารเสพติด มักได้รับความเดือดร้อนจากผู้ติดสารเสพติดในทุกด้าน เช่น การขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่นำไปสู่ความขัดแย้ง ทะเลาะวิวาท ก่อให้เกิดความเครียด และต้องแก้ไขปัญหาบ่อยๆ

2. ทำให้สูญเสียสมรรถภาพ การทำงาน ทำให้เกิดผลกระทบต่อครอบครัวทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมเสียทรัพย์สินรายได้ของครอบครัวเนื่องจากต้องซื้อสารเสพติดมาเสพ และรักษาโรคที่เกิดจากสารเสพติด

3. ปัญหาราษฎรเสพติดก่อให้เกิดความหวาดระแวงจากประชาชนและสังคมเป็นวงกว้าง เนื่องจากเกรงว่าบุตรหลานจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับสารเสพติดหรือถูกประทุษร้ายจากผู้มาสารเสพติด หรือมีความผิดปกติทางจิตจากการใช้สารเสพติด

ต่อส่วนรวมและประเทศชาติ

เป็นภัยต่อความมั่นคง ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่เป็นสุขของคนในประเทศประเทศชาติ สูญเสียงบประมาณในการป้องกันปราบปราม บำบัดรักษาผู้ติดสารเสพติด

เราทุกคนจะป้องกันสารเสพติดอย่างไร

ตนเองเป็นบทบาทสำคัญที่สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดได้ ดังนี้

1. ศึกษาความรู้เกี่ยวกับโทษ และพิษภัยของสารเสพติด ไม่ทดลองเสพยาเสพติดทุกชนิด รู้เท่าทันการหลอกลวง ชักจูงจากกลุ่มผู้ค้าสารเสพติด เลือคบเพื่อนที่ไม่ใช้สารเสพติดและใช้ทักษะการปฏิเสธเมื่อถูกชักชวน

2. มีทัศนคติที่ดีต่อชีวิต มีความภาคภูมิใจในตนเองว่ามีคุณค่าทั้งต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม ไม่ควรทำลายชีวิตที่ได้มาด้วยการติดสารเสพติด

3. ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ระลึกเสมอว่าขณะนี้ตนเองมีบทบาทหน้าที่อะไรเช่น มีหน้าที่เรียนหนังสือก็ควรตั้งใจศึกษาเล่าเรียนเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อ แม่ ครู อาจารย์ เป็นต้น

4. รักษาสุขภาพร่างกายให้แข็งแรงและทำจิตใจให้แจ่มใสใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ในการทำกิจกรรมต่างๆเช่น อ่านหนังสือ เล่นกีฬา หรือทำงานอดิเรกต่างๆ

5. มีทักษะในการดำเนินชีวิต รู้จักแก้ไขปัญหาในทางที่ถูกต้อง กล้าเผชิญปัญหา รู้จักคิดไตร่ตรองด้วยเหตุผล ไม่หลีกเลี่ยงปัญหาด้วยการเสพยาเสพติด

6. ขอคำปรึกษาหรือขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ ผู้ปกครอง เพราะการแก้ไขปัญหาโดยลำพังแบบรู้เท่าไม่ถึงการณ์ อาจนำไปสู่การใช้ชีวิตที่ผิดพลาดได้

ครอบครัว

ควรสอดส่องดูแลเด็กและบุคคลในครอบครัวอย่าให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด อบรม สั่งสอน ให้รู้ถึงโทษภัยของยาเสพติด ดูแลเรื่องการคบเพื่อน คอยส่งเสริมให้รู้จักใช้เวลาในทางที่เป็นประโยชน์ เช่น การทำงานบ้าน การเล่นกีฬา เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดหันเหไปสนใจในยาเสพติด ทุกคนในครอบครัวควรสร้างความรักความเข้าใจ และสัมพันธ์ภาพอันดีต่อกัน ที่พึง เป็นที่ปรึกษาและให้กำลังใจ แก่กันและกัน นอกจากนี้พ่อแม่ควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการไม่ใช้สารเสพติด เช่น ไม่สูบบุหรี่ ไม่ดื่มเหล้า

โรงเรียน

ควรมีกิจกรรมให้ความรู้เรื่องพิษภัยสารเสพติดอย่างสม่ำเสมอครูควรเอาใจใส่ในการดูแลนักเรียน เป็นที่ปรึกษาที่ดี และมีการจัดกิจกรรมให้แก่นักเรียนอย่างสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมให้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

พ่อแม่ผู้ปกครองควรทำอย่างไรเมื่อลูกยุ่งเกี่ยวกับสารเสพติด

พ่อแม่ผู้ปกครองจะต้องร่วมมือร่วมใจช่วยเหลือ โดยอาศัยความรัก ความเข้าใจ เป็นพื้นฐานในการทำใจยอมรับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น และปฏิบัติในสิ่งต่อไปนี้

1. ระวังสติอารมณ์ อย่าว่าความยอมรับความจริง ยอมรับสภาพว่าลูกติดยา เพื่อเตรียมตัวช่วยเหลือบุตรหลาน
2. ไม่ควรแสดงความก้าวร้าวกับลูก เพราะจะทำให้ลูกปกปิดซ่อนเร้นมากขึ้น
3. แสดงความรัก ความเห็นใจอย่างจริงใจ เพื่อให้ลูกหลานยอมเปิดใจ ยอมรับความช่วยเหลือ
4. ต้องหาข้อมูลเพิ่มเติมว่า บุตรหลานติดสารเสพติดประเภทใด ฤทธิ์รุนแรงแค่ไหน ใช้สารเสพติดมานานแล้วหรือยัง ใช้ปริมาณแค่ไหน โดยอาจหาจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น เพื่อนสนิท ครูที่โรงเรียน ห้องนอน กระเป๋าเสื้อผ้า เป็นต้น
5. ปรึกษาผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะ เช่น ศูนย์ให้คำปรึกษาปัญหาสารเสพติดหากลูกหลานติดสารเสพติดมานาน จนทำให้สภาพร่างกายและจิตใจเปลี่ยนแปลงไป หรือมีพฤติกรรมและบุคลิกภาพเบี่ยงเบนไปจากเดิม และครอบครัวหรือไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ ผู้ปกครองควรส่งลูกเข้ารับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพทางด้านจิตใจ ในสถานบำบัดรักษาต่าง ๆ ทั่วประเทศ

ผลกระทบจากปัญหาสารเสพติด ทำให้เกิดความเสียหายทั้งต่อตัวผู้เสพ ครอบครัว สังคม เศรษฐกิจและประเทศชาติ การแก้ไขปัญหาสารเสพติดต้องเริ่มต้นจากครอบครัวซึ่งใกล้ชิดกับเด็กและเยาวชนมากที่สุด โดยการให้เวลากับบุตรหลานและร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น นอกจากนี้สังคมโรงเรียนและสถานศึกษาต้องมีการติดตาม สังเกตพฤติกรรมนักเรียน-นักศึกษาที่เข้าข่ายเกี่ยวข้องกับสารเสพติด การมุ่งให้ความรู้ในเรื่องอันตราย ผลกระทบที่เกิดจากการใช้สารเสพติด สร้างการรับรู้ ความตระหนักถึงภัยอันตรายน่าจะมีการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติด และเป็นหน้าที่ของทุกคนจะต้องร่วมมือกัน

เอกสารอ้างอิง

วินัดดา ปิยะศิลป์ และพนม เกตุมาน. (2545). ตำราจิตเวชเด็กและวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: ปิยอนด์ เอ็นเทอร์ไพรซ์.

ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กรมสุขภาพจิต. (2559). สถิติการบำบัดรักษาระบบรายงาน บสต.

Retrieved 30 พฤษภาคม 2559, from www.nccd.go.th

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2559). ข้อมูลประชากร 2557. Retrieved 30 พฤษภาคม 2559, from www.nso.go.th